

11.2.2026

Sisäministeriö

Lausunto passilain ja henkilökorttilain muuttamista koskevasta HE-luonnoksesta

Hallituksen esitysluonnos sisältää ehdotukset passilain ja henkilökorttilain muutoksiksi. Passien ja henkilökorttien enimmäisvoimassaoloaika ehdotetaan pidennettäväksi viidestä vuodesta kymmeneen vuoteen. Henkilökorttiin sisältyvän kansalaisvarmenteen osalta esitetään, että sen voimassaoloaika rajataan viiteen vuoteen silloinkin, kun se sisältyy kymmenen vuotta voimassa olevaan henkilökorttiin. Hallituksen esitysluonnos sisältää muun ohessa myös ehdotukset huoltajien tietojen merkitsemisestä alaikäisen passiin sekä passin sisältöön vaikuttavasta termimuutoksesta, jossa syntymäkotikunta korvattaisiin syntymäpaikalla.

Valtiovarainministeriön lausunto

Esityksellä arvioidaan olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia erityisesti poliisin tietojärjestelmäkustannusten ja sopimusjärjestelyjen osalta. Tietojärjestelmäkustannukset riippuvat tehtävien toiminnallisten muutosten laajuudesta, mitä on ollut hankkeen kuluessa haastavaa luotettavasti arvioida tarkalla tasolla. Passin ja henkilökortin kustannusten kattamisessa sovellettaisiin valtion maksuperustelakia, ja hinnat perustuisivat todellisiin kustannuksiin kuten nykyisinkin. Poliisin määrärahoihin ei esityksellä näin ollen olisi vaikutusta.

Esitysluonnoksessa on arvioitu, että passin ja henkilökortin hinta voisi muodostua nykyistä selkeästi korkeammaksi, jos niiden tuottamisen kustannuksia ei kyetä leikkaamaan. Esityksestä puuttuvat kuitenkin euromääräiset arviot esitettyjen säädösmuutosten vaikutuksista passien ja henkilökorttien hintoihin.

Esitysluonnoksessa ei ole myöskään arvioitu uudistuksen vaikutuksia Digi- ja väestötietoviraston varmennetuotantoon ja muutoksista aiheutuviin taloudellisiin vaikutuksiin Digi- ja väestötietovirastolle. Näillä viranomaisvaikutuksilla olisi omakustannusarvoon perustuvan hinnoittelun vuoksi suoria taloudellisia vaikutuksia myös kotitalouksille.

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan esityksen taloudellisten vaikutusten arviointia olisi tämän mukaisesti syytä täydentää. Valtiovarainministeriö katsoo, että esityksen suhde talousarvioesitykseen tulisi todeta, samoin kuin esityksen taloudellisten vaikutusten kattaminen poliisille osoitetun rahoituskehityksen puitteissa.

Tietojärjestelmä- ja tiedonhallintavaikutukset

Esitysluonnoksessa todetaan, että henkilökortti- ja passijärjestelmän peruslogiikkaan edellytettäisiin laajamittaisia muutostöitä.

Tiedonhallintalain (906/2019) 5 ja 8 § edellyttävät, että toimialasta vastaava ministeriö arvioi tiedonhallinnan muutosvaikutukset, kun sääntely vaikuttaa tietoineistoihin tai tietojärjestelmiin.

Lausuttavana olevasta esitysluonnoksesta jää epäselväksi, olisiko ehdotetulla sääntelyllä tällaisia muutosvaikutuksia. Sisäministeriön tulisi arvioida nämä vaikutukset ja täydentää esitystä tarvittaessa.

Yhteys muuhun lainsäädäntöön ja säädösvalmisteluun

Passilain 5 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että passiin merkittäisiin syntymäkotikunnan sijaan syntymäpaikka. Väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 13 kohdan mukaan väestötietojärjestelmään tallennetaan henkilön syntymäkotikunta tai -paikka ja syntymävaltio. Väestötietojärjestelmään tallennettavaa tietosisältöä on tältä osin tarkennettu väestötietojärjestelmästä annetun asetuksen (128/2010) 12 §:ssä. Asetuksen 12 §:n 1 momentin mukaan Suomessa syntyneen lapsen syntymäkotikunnaksi väestötietojärjestelmään tallennetaan äidin kotikunta, jos lapsen äidillä oli kotikunta Suomessa lapsen syntyessä. Jos lapsi, jonka äidillä oli kotikunta Suomessa lapsen syntyessä, on syntynyt ulkomailla, hänelle voidaan syntymäkotikunnan lisäksi tallentaa tieto syntymävaltiosta ja ulkomaisesta syntymäpaikasta.

Pykälän 2 momentin perusteella myös väestötietojärjestelmään rekisteröitävälle ulkomaalaiselle ja lapselle, jonka äidillä ei ollut kotikuntaa Suomessa lapsen syntyessä, tallennetaan syntymäkotikunnan sijasta tieto syntymävaltiosta ja ulkomaisesta syntymäpaikasta. Poliisin henkilökortti- ja passijärjestelmän saadessa passiin merkittävät tiedot väestötietojärjestelmästä, on huomiotava erot syntymäkotikunnan sekä syntymäpaikan ja syntymävaltion rekisteröimisessä väestötietojärjestelmään.

Henkilöillä, jotka ovat syntyneet Suomessa ja joiden äidillä on ollut kotikunta Suomessa henkilön syntymähetkellä ei nykyisen sääntelyn mukaan tallenneta väestötietojärjestelmään tietoa syntymäpaikasta. Väestötietojärjestelmään tallennettu syntymäkotikunta ei myöskään määritelmänsä mukaisesti osoita tietoa henkilön tosiasiallisesta syntymäpaikasta. Valtiovarainministeriö ehdottaakin harkittavaksi, tulisiko syntymäpaikkatietojen ja syntymäkotikunnan väestötietojärjestelmään tallentamisen erot huomioida myös passilain 5 §:n tietosisältösäännöksessä. Vähintään eroja ja niiden vaikutuksia olisi syytä kuvailla esityksen perusteluissa. Samassa yhteydessä säännöskohtaisia perusteluita olisi syytä täsmentää.

Valtiovarainministeriö on valmistelemassa hallituksen esitystä rajat ylittävää sähköistä tunnistamista, luottamuspalveluita ja eurooppalaista digitaalista identiteettiä koskevaa EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi. Kyseisessä hallituksen esityksessä on tarkoitus ehdottaa muutettavaksi passilain 6 §:n 4 momenttia. Hallituksen esityksen suunniteltu esittelyviikko on viikko 9. Lausuttavana olevassa hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi koko 6 §:ää. Valtiovarainministeriö pitää tarpeellisena, että esitysten välinen riippuvuus huomioidaan lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä.

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Mika Niemelä

VN/13936/2025-VM-24

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: